

Kiedy cała Puszcza będzie parkiem narodowym? - wciąż brak deklaracji rządu

Kiedy cała Puszcza będzie parkiem narodowym? - wciąż brak deklaracji rządu

Stanowisko Pracowni w sprawie ochrony Puszczy Białowieskiej

W dniu 10 sierpnia 1995 r. przedstawiciele stowarzyszenia Pracownia na rzecz wszystkich istot Sabina Nowak i Andrzej Janusz Korbel oraz Bogumiła Jędrzejewska, współautorka projektu parku narodowego w Puszczy Białowieskiej spotkali się w Urzędzie Rady Ministrów na zaproszenie strony rządowej z przedstawicielami administracji rządowej, Ministerstwa Ochrony Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa, Dyrekcji Administracji Lasów Państwowych i IBL w celu omówienia stanowiska w sprawie Puszczy Białowieskiej. Otrzymaliśmy projekt stanowiska Ministerstwa oraz stanowisko Wojewody Białostockiego. Projekt stanowiska rządowego, zaakceptowany na posiedzeniu w dniu 21 VIII br. zawierał wiele słów zadowolenia z dotychczasowych form ochrony puszczy i prowadzonej tam gospodarki. Mówi się w nim, że w puszczy nie ma i nie było żadnego zagrożenia dla przyrody ze strony prowadzonej tam gospodarki przez Lasy Państwowe. Można by wręcz pomyśleć, że zręby zupełne, które oglądamy na filmie z helikoptera i bezpośrednio będąc w puszczy to fata morgana. W projekcie stanowiska rządowego nie ma też słowa o dążeniu do utworzenia parku narodowego na całym obszarze puszczy, a tylko propozycja parku krajobrazowego. Poniżej przedstawiamy nasze oficjalne stanowisko w tej sprawie.

Doceniamy wiele znaczących decyzji podjętych w ostatnich miesiącach, żeby ochrona puszczy była bardziej skuteczna. Cieszy również podkreślanie potrzeby kompleksowości rozwiązywania problemów przyrody razem z problemami miejscowej ludności, gdyż uważamy, że sprawy te są nierozłączne.

Przyjmujemy z zadowoleniem decyzję nr 25 Dyrektora Lasów Państwowych (moratorium na cięcie starych drzew) i rozporządzenie Ministra o utworzeniu kolejnych rezerwatów w Puszczy Białowieskiej. Cieszy także projekt rozszerzenia Białowieskiego Parku Narodowego o 5,4 tys. ha oraz dążenie do zmiany ustawy o gospodarce finansowej gmin w celu ustalenia subwencji z budżetu w zamian za tracony podatek leśny.

Naszą rolą nie jest jednak pisanie o zasługach, lecz zwracanie uwagi na niedostatki tych decyzji gdyż presja na przyrodę jest wciąż zdecydowanie większa niż wszystkie kroki podejmowane w jej ochronie. Przyroda jest największym skarbem, z którym wkraczamy w XXI wiek i przyszłe pokolenia oraz społeczność światowa (przyroda jest wspólnym dobrem wszystkich ludzi) będą nas oceniały po wyobraźni z jaką dzisiaj będziemy potrafili potraktować to największe dziedzictwo na naszej ziemi jakim są resztki przyrody zbliżonej do naturalnej. Wśród niej szczególne miejsce zajmuje Puszcza Białowieska.

Już dziś światową tendencją sformułowaną w 1992 roku podczas ONZ-owskiej konferencji w Rio de Janeiro i ugruntowaną podczas Konferencji Państw-stron Konwencji o Bioróżnorodności w Nassau jest **podporządkowanie** wszystkich dziedzin życia gospodarczego priorytetowemu celowi, jakim jest ochrona zasobów biosfery.

Z tej perspektywy wiele dzisiejszych problemów związanych z krótkotrwałym rachunkiem ekonomicznym wymaga przewartościowania i innego potraktowania w całej polityce państwa.

- Stanowisko Ministra zaskakuje ocenami stanu Puszczy Białowieskiej i jej dotychczasowej ochrony różniącymi się znacznie od ocen wypowiedzianych publicznie przez uznane przyrodnicze autorytety. Ukazało się na ten temat wiele opracowań naukowych oraz wypowiedzi uczestników połączonego posiedzenia Państwowej Rady Ochrony Przyrody, Komitetu Ochrony Przyrody PAN i Rady Parku, w Białowieży w dniach 12-13 stycznia '95. Niestety, wypowiedzi te nie znalazły swojego odbicia w stanowisku Ministra, które w ten sposób sytuuje się obok poglądów w tej sprawie znacznej części środowiska naukowego.
- Wiele pozytywnych ocen zawartych w ministerialnej ocenie działań podjętych dla ochrony puszczy jest również sprzecznych z naszymi obserwacjami. Posiadamy bogatą dokumentację fotograficzną i filmową pokazującą dewastacyjne cięcia jakie miały miejsce w puszczy już po decyzji z dnia 8 XI '94. Zrozumiałe, że te rozbieżności deklaracji z praktyką mogą budzić podejrzenia pozostałych deklaracji.
- Dopóki polski rząd nie zadeklaruje jasno swojej polityki w zakresie ochrony całej Puszczy Białowieskiej i nie przedstawi koncepcji jej całościowej ochrony odpowiednio wysokiej rangi (a taką formą jest w polskim prawie tylko park narodowy), dopóty doraźne decyzje i rozporządzenia będą postrzegane jako jedynie kroki wymuszone pod naciskiem społecznej presji. Będą budziły obawy, że kolejny rząd może je uchylić i będą nasuwały wątpliwości co do prawdziwych intencji decydentów.
- Właśnie dlatego, że ostatnie spotkanie przekonało nas co do szczyrych zamiarów ochrony całej puszczy uważamy, iż projekt stanowiska rządowego jest wysoce niedoskonały i brak w nim jasno wyłożonej intencji utworzenia parku narodowego. Dziwi to tym bardziej, że intencja ta jest jednoznacznie wyrażona w stanowisku wojewody białostockiego.
- Biorąc wszystko to pod uwagę stanowisko Pracowni jest zgodne ze stanowiskiem Państwowej Rady Ochrony Przyrody, Komitetu Ochrony Przyrody PAN, Rady Ekologicznej przy Prezydencie RP i Rady Naukowej Parku. Są to gremia tak kompetentne, że nie widzimy potrzeby uzasadniania tych zbieżnych ze sobą stanowisk, ani powoływania nowych kolegów czy ciał.
- Pracownia uważa, że rząd powinien uwzględnić również życzenia społeczności polskiej i międzynarodowej, wyrażone setkami tysięcy listów, swoistym głosowaniem jakie towarzyszyło programowi telewizyjnemu na temat dalszego losu puszczy, oraz stanowiskami sejmowej i senackiej komisji ochrony środowiska.
- Punktem wyjścia w ocenie obecnej sytuacji i potrzeb puszczy musi być opinia niezależnych fachowców (środowisko leśników, jako bezpośrednio zainteresowane również eksploatacją lasów, jakkolwiek może działać w najlepszej wierze, to jednak nie może być głosem decydującym).
- Nie przyjmujemy do wiadomości, że na objęcie parkiem narodowym całej puszczy Polski nie stać. Jeśli brakuje na ten cel środków w resorcie ochrony przyrody to znaczy, że budżet dzielony jest niewłaściwie, niezgodnie z zapotrzebowaniem społecznym.
- Nie jest zrozumiała niechęć do zadeklarowania przez rząd stworzenia w najbliższym czasie i przedstawienia opinii publicznej koncepcji utworzenia parku narodowego na całym obszarze puszczy. Taki projekt powinien powstać szybko i stać się modelem do realizowania w ramach ekologicznej polityki państwa. Projekt ten musi określać zarówno politykę przestrzenną jak i społeczną, oraz etapy dochodzenia do utworzenia parku. Powinien również określać szacunkowe koszty takiego przedsięwzięcia.
- Proponowana obecnie ochrona całej puszczy pod postacią parku krajobrazowego – choć jest ważnym krokiem dla ochrony obszarów wokół puszczy – urąga przyrodniczej i symbolicznej w aspekcie naszej historii, wartości Puszczy Białowieskiej. Może być odczytana jako minimalistyczna i krótkowzroczna polityka. Jedynym wiarygodnym uzasadnieniem takiego kroku byłoby wpisanie go w projekt etapowej realizacji parku narodowego, o czym wspomina

zresztą w swoim stanowisku wojewoda, nie wspomina natomiast minister.

Zarząd PnrWI